

Dacă însă arhitectura nu se poate defini, se pot totuși clasa obiectele cari intră în domeniul arhitecturii și putem risca afirmația că sunt arhitectonice toate obiectele în cari utilul este depășit de simbol. Un pod de exemplu, care în principiu e pur utilitar, poate atinge o perfecție arhitectonică desăvârșită și stârni cea mai vie emoție artistică. O casă din contră, care ar trebui să fie eminent arhitecturală, poate prin mediocritatea ei să fie complet străină legilor arhitecturii.

Arhitectura nu este limitată nici măcar ca subiect. Ea organizează și armonizează spațiile, coordonează raportul volumelor și formelor, sau mai bine zis dă formă volumelor (căci nu orice volum geometric este o formă), în raport cu corpul uman. Intr'o oarecare măsură arhitectura este o transpunere a armoniei fizice umane, un „joc secund“ al acestei armonii. Arhitectul are veșnic în vedere corpul omului cu gesturile sale și felul cum aceste gesturi se desvoltă în spațiu. Observația aceasta spațială dă temele cele mai fecunde (cum sunt de exemplu scările), pentru a provoca în noi cele mai abstracte stări sufletești. Căci ultimul scop al arhitecturii nu e de a crea un decor ci o stare sufletească, o atitudine morală.

Arhitectura are deci într'o largă măsură menirea de a organiza și suprarealiza „lumea inteligibilă dela care deținem ordinea, proporția și armonia, cari constituiesc virtutea pe acest pământ“. (Plotin, Eneada a 2-a „Despre virtute“).

GM. CANTACUZINO
SIMETRIAI toamna 1939
Pg 53